

Uddannelsesmæssig baggrund for forældre til studerende

Den 29. maj 2018

Sag.nr.

Dok.nr.

jc/jc

Af Chefanalytiker Jan Christensen, jc@ac.dk

Analysen afdækker sammenhængen mellem forældres uddannelsesmæssige baggrund, og børnenes tilbøjelighed til at tage videregående uddannelser, med hovedfokus på universitetsuddannelserne.

Hovedresultater:

- Hver tredje kandidatstuderende har forældre som begge er enten ufaglærte eller faglærte.
- Tre ud af fire kandidatstuderende kommer fra ikke-akademiske hjem, dvs. hvor ingen af forældrene har en kandidatuddannelse.
- De højeste andele kandidatstuderende med ufaglærte/faglærte forældre findes på universitetsuddannelserne i Kolding, Slagelse, Herning, Aalborg og Esbjerg.
- Blandt unge med ufaglærte/faglærte forældre er der forholdsvis flest der får en kandidatuddannelse, hvis forældrene bor i Nordsjælland eller København, og færrest hvis forældrene bor på Vest- og Sydsjælland.

Indledning

Studerende på de videregående uddannelser har forskellige baggrunde, set i forhold til forældrenes uddannelse. Notatet afdækker hvilke baggrund forældrene har, med særligt fokus på de ufaglærte og faglærte forældre. Der er fokus på kombinationerne af mors og fars uddannelsesmæssige baggrund.

Afsnit 1 tager udgangspunkt i universitetsstuderende. Det afdækkes hvor mange studerende der kommer fra ufaglært/faglært forældrebaggrund henholdsvis akademisk forældrebaggrund. Dertil kommer særskilt oplysning for studerende på hvert af de danske universiteter.

Afsnit 2 tager udgangspunkt i forældre til en årgang unge, og afdækker de unges uddannelsesvalg. Der fokuseres på de 34-årige, da det er en aldersgruppe, hvor de fleste enten har taget den uddannelse de ender med at have som den højeste fuldførte, eller har påbegyndt den.

1. Studerendes forældrebaggrund

Der er pr. 1/10 2015 godt 69.000 kandidatstuderende på universiteterne i Danmark. Heraf har godt 52.000, svarende til 75,1 pct., en eller begge forældre boende i Danmark, jf. bilag 1. Da der i registrene er baggrundsoplysninger om de forældre de bor i Danmark, er analysen afgrænset til dem.

Hver tredje (33,8 pct.) af de kandidatstuderende har forældre, som begge er enten ufaglærte eller faglærte, jf. tabel 1, repræsenteret ved det røde område i figur 1. Yderligere 39,8 pct. har mindst en forælder der har en videregående ikke-akademisk uddannelse, repræsenteret ved den grønne farve. Dermed kommer i alt ca. 3 ud af 4 fra en ikke-akademisk forældrebaggrund, mens de resterende 26,4 pct. har forældre, hvoraf mindst den ene er akademiker, repræsenteret ved den blå farve i figur 1.

Tabel 1: Uddannelsesmæssig baggrund for forældre til kandidatstuderende, 1/10-2015

Uddannelsesmæssig baggrund for forældrene	Antal	Andel
Forældre, som begge er enten ufaglærte eller faglærte	17.652	33,8 pct.
Mindst en forælder har en videregående ikke-akademisk uddannelse	20.817	39,8 pct.
Mindst den ene forælder er akademiker	13.823	26,4 pct.
I alt	52.292	100,0 pct.

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Uddannelsesoplysningerne er opgjort pr. 1/10 2015. Der indgår kun oplysninger for de kandidatstuderende, hvis forælder/forældre bor i Danmark pr. 1/1 2016.

Figur 1: Kombinationer af forældres uddannelsesmæssige baggrund

Mors baggrund	Fars baggrund			
	Fars uddannelse ukendt	Ufaglært/faglært	Videregående ikke-akademisk	Akademisk uddannelse
Mors uddannelse ukendt				
Ufaglært/faglært				
Videregående ikke-akademisk				
Akademisk uddannelse				

Syddansk har flest studerende fra ikke-akademiske hjem

Overordnet set har 73,6 pct. af de kandidatstuderende ikke-akademiske forældre, jf. tabel 1. Der er betydelig variation i andelen, afhængigt af hvilken uddannelsesinstitution den studerende er indskrevet på, jf. tabel 2.

Tabel 2: Forældrebaggrund mht. uddannelse for kandidatstuderende og bachelorstuderende, andel i pct.

Uddannelsesinstitution	Kandidatstuderende		Bachelorstuderende	
	Andel med ufaglærte/faglærte forældre, i pct.	Andel med ikke-akademiske forældre, i pct.	Andel med ufaglærte/faglærte forældre, i pct.	Andel med ikke-akademiske forældre, i pct.
Arkitektskolen Aarhus	29,8	71,1	26,2	70,0
CBS	35,6	73,6	33,6	70,9
DTU	24,3	63,6	23,2	58,3
ITU	29,8	70,5	27,7	68,1
KU	26,0	63,7	28,3	65,3
KADK (arkitekt, design, konservator)	22,1	62,9	22,2	60,5
RUC	28,3	73,3	34,3	74,7
SDU - Esbjerg	42,2	84,4	53,5	91,4
SDU - Kolding	57,7	90,5	54,0	88,0
SDU - Odense	40,7	81,6	42,4	81,6
SDU - Slagelse	43,2	81,0	57,9	87,3
AAU - København	39,2	79,6	32,0	72,3
AAU - Aalborg	43,7	84,7	42,9	84,0
AU - Emdrup	40,3	83,3	36,5	79,2
AU - Herning	44,2	89,6	57,9	91,8
AU - Aarhus	35,2	76,2	33,9	75,3
Øvrige	31,0	69,9	43,6	80,3
I alt	33,8	73,6	34,6	73,5

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Uddannelsesoplysningerne er opgjort pr. 1/10 2015. Der indgår kun oplysninger for de studerende, hvis forælder/forældre bor i Danmark pr. 1/1 2016. Øvrige dækker over følgende mindre uddannelsessteder, som af diskretionshensyn er samlet under et: Syddansk Universitet Sønderborg, Aalborg Universitet, Esbjerg, Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Det Kgl. Danske Kunstakademi, Billedkunstskoler, Rytmask musikkonservatorium, Den Danske Scenekunstscole, Syddansk Musikkonservatorium Odense, Syddansk Musikkonservatorium, Esbjerg, Designskolen Kolding, Det Jyske Musikkonservatorium, Aarhus og Det Jyske Musikkonservatorium, Aalborg.

Syddansk Universitet i Kolding er den uddannelsesinstitution i Danmark, hvor studerende på kandidatuddannelserne i størst udstrækning har ikke-boglig baggrund. Blandt kandidatstuderende på Syddansk Universitet i Kolding kommer hele 90,5 pct. fra ikke-akademiske hjem, og mere end halvdelen, 57,7 pct., har ufaglært/faglært forældrebaggrund, jf. tabel 2. En række mindre uddannelsesinstitutioner er samlet som 'øvrige', af diskretionshensyn. Det fremgår af bemærkningen hvilke uddannelsesinstitutioner der er tale om.

Det er ikke blot afdelingen i Kolding, hvor studerende på Syddansk i højere grad har ikke-akademisk baggrund og har ufaglærte/faglærte forældre. Det gælder også for de øvrige afdelinger af Syddansk Universitet.

De laveste andele studerende fra hjem med ufaglærte/faglærte forældre og fra ikke-akademiske hjem findes på KADK, DTU og KU. Selv her gælder for to ud af tre studerende, at de kommer fra ikke-akademisk baggrund.

Blandt bachelorstuderende findes de højeste andele fra ikke-akademiske hjem blandt Aarhus Universitets afdeling i Herning, med 91,8 pct. og Syddansk Universitets afdeling i Esbjerg, med 91,4 pct. Mere end halvdelen af de bachelorstuderende i Herning, Slagelse, Kolding og Esbjerg har ufaglærte/faglærte forældre, jf. tabel 2. Den tendens ses også for Aalborg Universitets afdeling i København, hvor andelen af studerende med ufaglærte/faglærte forældre er højere end for de øvrige københavnske universiteter.

2 Forældre til en årgang uddannelsessøgende

Denne del af analysen afdækker, hvordan den uddannelsesmæssige baggrund for forældrene til en årgang fordeler sig i forhold til børnenes igangværende eller afsluttede uddannelse. Der er her fokuseret på de 34-årige, da det er en årgang, hvor de fleste har fået den uddannelse de ender med at have, eller er påbegyndt den pågældende uddannelse.

Der er pr. 1/1-2016 i alt 64.090 personer med bopæl i Danmark, som er 34 år, jf. tabel 3.

Tabel 3: Forældrebaggrund og uddannelsesmæssig status for 34-årige, antal og andel i pct.

	Er ufaglært eller har en faglært uddannelse som den højeste fuldførte	Har en erhvervsakademiuddannelse eller en professionsbachelor, eller er i gang med en	Har en bacheloruddannelse, eller er i gang med en	Har en kandidatuddannelse, eller er i gang med en	I alt
34-årige med ukendte forældre	9.818 81,0	908 7,5	208 1,7	1.181 9,7	12.115 100,0
34-årige med ufaglærte/faglærte forældre	19.959 60,4	7.866 23,8	1.512 4,6	3.690 11,2	33.027 100,0
34-årige med en ufaglært/faglært forælder og en forælder der ikke er akademiker	3.236 36,9	2.700 30,8	632 7,2	2.203 25,1	8.771 100,0
34-årige med forældre der er erhvervsakademiuddannet, professionsbachelor eller bachelor	1.421 25,2	1.630 28,9	556 9,9	2.032 36,0	5.639 100,0
34-årige med akademiker-forældre	664 14,6	815 18,0	453 10,0	2.606 57,4	4.538 100,0
I alt	35.098 54,8	13.919 21,7	3.361 5,2	11.712 18,3	64.090 100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Uddannelsesoplysningerne er opgjort pr. 1/10 2015. Man er placeret i det højeste niveau af enten igangværende eller fuldført uddannelse. Forskeruddannelserne regnes med under de akademiske uddannelser. Der indgår kun oplysninger for de studerende, hvis forælder/forældre bor i Danmark pr. 1/1 2016. Bopælsoplysningen er opgjort pr. 1/1-2016. For forældrepar er der brugt mors bopæl.

Blandt de godt 33.000 34-årige med ufaglærte/faglærte forældre har ca. 40 pct. en videregående uddannelse, eller er i gang med en, mens de øvrige 60,4 pct. er ufaglærte eller har en faglært uddannelse som den

højeste fuldførte, jf. tabel 3. Knap hver fjerde, 23,8 pct., har eller er i gang med en erhvervsakademiuddannelse eller en professionsbachelor. 4,6 pct. er bachelorer og 11,2 pct. af de 34-årige med ufaglærte/faglærte forældre er akademikere, jf. tabel 3.

Andelen blandt børn af ufaglærte/faglærte, som har fuldført eller er i gang med en uddannelse på et bestemt niveau, varierer lidt mellem landsdelene, jf. tabel 4. Den højeste andel børn af ufaglærte/faglærte, som er blevet akademikere eller på vej til at blive det, findes i Nordsjælland (13,8 pct.) og København (13,3 pct.).

Tabel 4: Forældres (ufaglærte/faglærte) bopælslandsdel og uddannelsesmæssig status for 34-årige, 2016, antal og andel i pct.

Landsdel	Er ufaglært eller har en faglært uddannelse som den højeste fuldførte	Har en erhvervsakademiuddannelse eller en professionsbachelor, eller er i gang med en	Har en bacheloruddannelse, eller er i gang med en	Har en akademisk uddannelse, eller er i gang med en	I alt
Byen København	1.299	426	127	284	2.136
	60,8	19,9	6,0	13,3	100,0
Københavns omegn	1.601	549	132	299	2.581
	62,0	21,3	5,1	11,6	100,0
Nordsjælland	1.167	434	98	271	1.970
	59,2	22,0	5,0	13,8	100,0
Bornholm	213	92	16	41	362
	58,8	25,4	4,4	11,3	100,0
Østsjælland	735	294	57	124	1.210
	60,7	24,3	4,7	10,3	100,0
Vest- og Syd-sjælland	2.643	1.011	169	368	4.191
	63,1	24,1	4,0	8,8	100,0
Fyn	1.894	704	146	325	3.069
	61,7	22,9	4,8	10,6	100,0
Syddjylland	3.116	1.332	227	519	5.194
	60,0	25,6	4,4	10,0	100,0
Østjylland	2.819	1.079	225	549	4.672
	60,3	23,1	4,8	11,8	100,0
Vestjylland	1.948	887	143	428	3.406
	57,2	26,0	4,2	12,6	100,0
Nordjylland	2.524	1.058	172	482	4.236
	59,6	25,0	4,1	11,4	100,0
Total	19.959	7.866	1.512	3.690	33.027
	60,4	23,8	4,6	11,2	100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Uddannelsesoplysningerne er opgjort pr. 1/10 2015. Man er placeret i det højeste niveau af enten igangværende eller fuldført uddannelse. Forskeruddannelserne regnes med under de akademiske uddannelser. Der indgår kun oplysninger for de studerende, hvis forælder/forældre bor i Danmark pr. 1/1 2016. Bopælsoplysningen er opgjort pr. 1/1-2016. For forældrepar er der brugt mors bopæl.

Dem der ikke har fuldført eller er i gang med en videregående uddannelse, udgør de største andele i Vest- og Sydsjælland (63,1 pct.) og Københavns Omegn (62,0 pct.), jf. tabel 4. Afvigelsen fra landsgennemsnittet på 60,4 pct. er dog minimal.

I tabel 5 er der gengivet resultater af en tilsvarende analyse som afspejlet af tabel 4, men med fokus på forældre, hvor den ene er ufaglært/faglært, mens den anden har en videregående ikke-akademisk uddannelse. Det overordnede mønster fra tabel 4 genfindes her, om end tallenes størrelser i tabel 5 er anderledes.

Tabel 5: Forældres (den ene forælder ufaglært/faglært og den anden med en videregående ikke-akademisk uddannelse) bopælslandsdel og uddannelsesmæssig status for 34-årige, 2016, antal og andel i pct.

Landsdel	Er ufaglært eller har en faglært uddannelse som den højeste fuldførte	Har en erhvervsakademiuddannelse eller en professionsbachelor, eller er i gang med en	Har en bacheloruddannelse, eller er i gang med en	Har en akademisk uddannelse, eller er i gang med en	I alt
Byen København	1.090 52,7	438 21,2	144 7,0	396 19,1	2.068 100,0
Københavns omegn	1.465 54,0	643 23,7	163 6,0	443 16,3	2.714 100,0
Nordsjælland	1.127 48,9	543 23,5	157 6,8	479 20,8	2.306 100,0
Bornholm	185 50,1	106 28,7	18 4,9	60 16,3	369 100,0
Østsjælland	711 53,2	349 26,1	70 5,2	207 15,5	1.337 100,0
Vest- og Syd- sjælland	2.319 55,4	1.144 27,3	184 4,4	542 12,9	4.189 100,0
Fyn	1.705 53,6	826 26,0	178 5,6	472 14,8	3.181 100,0
Syddjylland	2.895 53,1	1.493 27,4	272 5,0	794 14,6	5.454 100,0
Østjylland	2.601 51,8	1.282 25,5	296 5,9	845 16,8	5.024 100,0
Vestjylland	1.837 51,0	1.012 28,1	175 4,9	581 16,1	3.605 100,0
Nordjylland	2.306 52,3	1.165 26,4	213 4,8	721 16,4	4.405 100,0
Total	18.241 52,6	9.001 26,0	1.870 5,4	5.540 16,0	34.652 100,0

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Bem.: Uddannelsesoplysningerne er opgjort pr. 1/10 2015. Man er placeret i det højeste niveau af enten igangværende eller fuldført uddannelse. Forskeruddannelserne regnes med under de akademiske uddannelser. Der indgår kun oplysninger for de studerende, hvis forælder/forældre bor i Danmark pr. 1/1 2016. Bopælsoplysningen er opgjort pr. 1/1-2016. For forældrepar er der brugt mors bopæl.

Bilag 1: Sådan er analysen lavet

Studerende er identificeret ved oplysninger om igangværende uddannelse pr. 1/10 2015 i elevregistret. Der er fokuseret på uddannelseshovedgrupperne:

- Bachelorstuderende afgrænset ved '60 Bacheloruddannelser'
- Kandidatstuderende afgrænset ved '70 Lange videregående uddannelse'

Opgørelsestidspunktet svarer til tilgangen i eksempelvis statistikbankens tabeller uddakt60 og uddakt70, hvor der kan hentes statistik for blandt andet antal igangværende studerende.

Derudover indgår også, i analysen af forældre til en årgang uddannelsessøgende, uddannelserne under hovedgruppe 40, som dækker over de korte videregående, også kaldet erhvervsakademiuddannelserne, og uddannelserne under hovedgruppe 50, som dækker over de mellemlange videregående uddannelser, også kaldet professionsbacheloruddannelserne. I denne del af analysen er forskeruddannelserne regnet med blandt de akademiske uddannelser.

Via befolkningsregistret og uddannelsesstatistikregistret er der tilknyttet oplysninger om forældrenes højeste fuldførte uddannelse pr. 1/10 2015 og deres bopælskommune pr. 1/1 2016. Der indgår dermed naturligvis kun de studerende, som har forældre med bopæl i Danmark. Det gælder for 75,1 pct. af de kandidatstuderende og for 91,1 pct. af de bachelorstuderende, jf. tabel B.1.

Tabel B.1: Antal studerende, som der findes forældreoplysninger for i registrene

	Kandidatstuderende	Bachelorstuderende
Oplysninger om både mor og far	45.760	66.774
Oplysninger kun om mor	4.904	5.648
Oplysninger kun om far	1.628	1.601
I alt med oplysninger om forælder/forældres baggrund	52.292 (75,1 pct.)	74.023 (91,1 pct.)
Oplysninger om hverken mor eller far	17.305	7.227
I alt	69.597	81.250

Forældrenes uddannelsesmæssige baggrund er grupperet i forældre/forældrepar med baggrund som

- Ufaglært eller faglært, hvor begge forældre (eller forælderen, hvis der i befolkningsregistret kun er registreret en) er ufaglært eller har en faglært uddannelse som den højeste fuldførte uddannelse. Herunder hører også dem der har uoplyst uddannelse eller studentereksamen som højeste fuldførte uddannelse.
- Forældrepar, hvor den ene er ufaglært/faglært og den anden har en videregående ikke-akademisk uddannelse
- Videregående ikke-akademiske uddannelser
- Akademiske uddannelser